ԺԵ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 3877 — 3/15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1898 — 1 ՇԱՊԱՆ 1316 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

مسئول اداره سی غزته (كلوآر) ده طبع اولنور

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել

ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Նորատունկեան խաճ

Les annonces sont reçues

à la Direction du Journal "AREVELK"

Galata, CONSTANTINOPLE.

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար՝ տարեկան. 140 Ղրս
» » » » վեցամսեայ. 70 »
» » » » եռամսեայ. 40 »
Օսար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆր
» » » վեցամսեայ. 20 »

Դրամի փոխանակ փոստային թուղթ կ'ընդունուի, 115 գրուշի փոխարէն 100 գրուշ հաշուով:

Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:

Յաճախորդութեան համար պէտք է դիմել ուղղակի հրատարակչատուն:

20 ՓԱՐԱ

ԻՋՄԻՐԻ ԱՌԱՔՆՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

Խառն ժողովը իր վերջին գումարման մէջ արագ և պարզ լուծում մը տուաւ բաւական կնճռոտ ու երկարատեւ խնդրի մը, ընդունելով Իզմիրի առաջնորդին հրաժարականը և նոր ընտրութեան համար ընտրելիներու եռանուն ցանկ մը պատրաստելով: Առանց այս գործնական անօրինութեան, դուցէ դեռ երկար տեղ հոգեւոր գլուխէ զուրկ մնալու դատապարտուէր այդ կարեւոր վիճակը, մեկ կողմէ իրարու յաջորդելով թերը ու դէմ տեղեկագիրները ու միւս կողմէ լուռելով առաջնորդին բացատրութիւնները, կամ աւելի օրոշապէս փոխադարձ դանգատներ: Դժուար պիտի ըլլար ճշդել թէ որ՞ունէ իրաւունքը, ինչպէս կը պատահի սովորաբար: Սա ճշմարիտ է որ, Տ. ներսէս եպիսկոպոս Ալանեան մեծապէս հարթեցուցած էր գործը, իրական կերտով և ոչ թէ ձեւի համար քաշուելով Իզմիրի առաջնորդութեան պաշտօնէն:

Երբ բոլոր նորապակ եպիսկոպոսները նոր կարովով մը կը վերադառնան իրենց ունեցած պաշտօնին գլուխը կամ աւելի կարեւոր պաշտօններու կը սահմանուին, ցաւալի է տեսնել որ Ալանեան Սրբազան, Էջմիածնէ վերադարձին, Պոյաճըգեղի բարձունքը իր բնակարանը առանձնանալու հարկին մէջ կը գտնուի: Ժամանակաւոր հանգիստ մըն է այս անշուշտ, որ ուշ կամ կանուխ վերջ պիտի գտնէ հաւանական ուրիշ պաշտօնով մը:

Այս տեսակէտով, աւելի բաղդատ կ'ներեայ Տ. Յակոբ Աչտա եպիսկոպոսը, որ երբ Վոսիորէն կ'անցնէր կ'երթար Եգիպտոսի առաջնորդութիւնը չարունակելու, ապրին կեդր. Վարչութեան կողմէ արժանի կը գտնուէր Իզմիրի առաջնորդական ընտրելիներու ցանկին մէջ դրուելու, իր երկու մրցակիցները ըլլալով կրօնական ժողովին ատենապետը ու Բեւրայի քարոզիչը: Խառն ժողովը, այս պատիւը ընծայելով Պէշիքթաշի նախկին քարոզչին, անուղղակի կերպով պատասխանած կ'ըլլայ այն աննպաստ արձագանգներուն որոնք լսուեցան ալէհնձախէն, և քիչ մը ծայրայեղ խստութեամբ, Սչտա վարդապետին եպիսկոպոսական կոչում ընծայելէն ետքը: Ի՞նչ էր այս դառնութեան պատճառը, որ ոչ մէկ կին արձագանգուեցաւ իրը ընտրող. ուրիշ անուններ մէկ քանիները միայն: Զեռնադպահութիւն բոլոր դիծէն վրայ: Այս փորձառութենէն կարելի է երկու բան հետեւցնել. առաջինը՝ սա թէ քանի մը ազգայնոյզ ամազօնեներ զատ, որոնց համար Քիւմիւրճիւմը արուեստ մըն է պարզապէս, կանանց մեծագոյն մասը կին է միայն և կարեւորութիւն չի տար այն իրաւունքի պահանջումներուն, որոնց չուրջը այնքան աղմուկ կը յարուցուի. երկրորդը սա է թէ Պրանուհին երբ իրաւունք մը սահմանէ, հերիք է որ իրիկունները մինակ եմ իմ ձգնավորական սենեակիս մէջ: Մեր ժամկոչ-պատանի երկհ իրիկուն մութ տեղ մը կայներ էր աղօթքի. չգիտեմ բօսներէ՞ն է սովրեր, աչքերը գոցեր էր ի՛աղօթկր. ես ալ կամացուկ մը առջեւը գրուած աղօթագիրքը գրպանս դրի առայ քալեցի: Դազաթաձի աղբա՛ր, ես գրաբարէն շատ չեմ հասկնար, բայց ժամկոչ-պատպի ձեռագիր աղօթագրքի մէջ քանի մը տող բաներ գտայ քիչ մը խելքս կը պահի. էնքէ կ'օրինակեմ համառօտիվ, եթէ շատ պարտպանաց բաներ կան մէջ օրինակածիս՝ կը խնդրեմ սրբիս, բայց կ'ազաչեմ խեղճուկ թղթիկս տաքէ գլուխ չսրբիս: Էնքէ ժամկոչ-պատպի աղօթագրքի մէջէն օրինակած քառղը՝ այս է:

«Աստուած ամենքէան մեր ամենքէան Տէ՛ր ողորմեա՛:

«Ա՛ղաչս ի մի՛ բաղմացիր երամք կղերականաց՝ Թառեցելոյն յ'եպիսկոպոսութիւն՝ որով չատանայ Քիւ տէր-պատներուն՝ զ'Տէր աղաչեսո՛ւք:

«Ա՛ղաչս երեւելոյ ի Թագաւորէ իւրմէ Ֆերէրեաց Փրփրուն Ֆապրիգա Տ. Ամբակում վարդապետի, զ'Տէր աղաչեսո՛ւք:

«Ա՛ղաչս զի Պատրիարքարան յետ անուշն Սրմաշու պատպարելոյ՝ ի հետապնդումն եպիսկոպոսութեան՝ զ'մաս ածիլոյ գէթ ծպտագունիւ վարձառել զարժանաւոր մխոյ մոտացեալ յանկիւնս գաւառաց, զ'Տէր աղաչեսո՛ւք:

«Ա՛ղաչս զի մի՛ կրօնական ժողով ըստ աւանդական բանաձեւի յ'իւրաքանչիւր ներսէի արձանագրեսցէ սպառել և ան ունել նորոգ տեղեկութեանց այս կամ այն Առաջնորդարանին, զ'Տէր աղաչեսո՛ւք:

«Ա՛ղաչս զի մի՛ զամբիւղավ Թաղումն Թաղեսցի ընդ քրանչիւք կրօնականի, զ'Տէր աղաչեսո՛ւք:

«Ա՛ղաչս գտանելոյ զ'քանի փանջաս կոնտուրայի և նուիրելոյ կրթական տեսչայ մերոց զի մի՛ վհատեսցին ի գործոց ձեռաց իւրեանց զ'Տէր աղաչեսո՛ւք:

Քոյ խոնարհ Թղթակից աղբար
ՄՇՆԵՑԻ ՊԱՆԴՈՒԻՏ ԴԱՐԵՒԻՆ

ՄՈՒՏՅՈՒԱԾ ԱՆԿԻՒՆՆԵՐ

ԹՈՒՆՆԱՎԻԼ

Կասմայի հիւսիսային կողմէ կ'իջնայ Խուռնավիլ գիւղը: Արդուզարդ, պտուճանք, նորաձեւութեան գաղտնի, այս տեսակ բաներ չի կան հոն. նահապետական կեանք մը կ'ապրի ժողովուրդը և այն հարիւր տուներէ՝ որոնք գիւղը կը կազմեն անշուք հիւղակներ են, հին ձեւով, միայարկ և առանց տախտակամածի:

Խուռնավիլի մէջ, ընտանիքներէը միշտ բազմաթիւ կ'ըլլան և ընտանիքին մեծը կը յարգուի իրրեւ տան նահապետը: Գիւղը ձորակի մը երեսը հատատուած է և ունի այգիներ՝ որոնց մեծիկէն կ'անցնի գետակ մը, երթալ գարձնելու համար երկու ջրգիներ. այգ ջրգիներէն մէկը կը պատկանի վարժարանին՝ ուր հարիւրի չափ աշակերտներ կը յաճախեն:

Գիւղին երիտասարդութիւնը, մեծ մասամբ ուսումնասէր, չատ հոգ կը տանի իր վարժարանին ու եկեղեցիին և կը գործէ Բ.Կ.հային հետ համերաշխութեամբ:

Եկեղեցին 70-80 տարուան չէնք մըն է կիսակամար և յատակօրէն կ'որոշուի գիւղին մէջ. իր ունեցած հնութիւններէն ամէնէն նշանաւորն է մաղաղաթի վրայ գրուած և գեղարկար պատկերներով զարդարուն հիանալի ձեռագիր Աւետարան մը՝ որուն համար երեսպաշիներ ժամանակաւ ուր հարիւր ոսկի առաջարկած են: Բայց ժողովուրդը, վերջին ծայր կրօնասէր, մերժած է այդ գրամը, իր Թանկագին Աւետարանը պահելով: Բ.Կ.հան չատ յարգուած ծերունի մըն է և մեծ համարում ստացած է տեղական կառավարութեան մօտ:

Խուռնավիլցին մեծ փափաք ունի սըւարածութեան. չատ տուներ իրենց առանձին հօտերը ունին, որոնցմով այժ կու տան հոգագործութեան:

Երբոր մօտիկը գայ, լեռներու տարտաղ, արտերու գոյը կենդանացնելու հիւղակները միտքերուն. Խուռնավիլցին եայլան է տեսիկ՝ ուր տանտիկինը առատն կանուխ կովիերուն ու այծերուն կաթը կթած, դրանք առլեւ անցորդներու կը սպասէ քիչ մը կաթ ու հացով զայն հիւրասիրելու համար. հին սովորութիւն մը՝ որուն հետքերը կը հանդիպինք Աստուածաշունչին մէջ, երբ Աբրահամ հրեշտակներ կ'ընդունի իր վրանին մէջ:

Խուռնավիլցին մեծ սէր ունի իր հողերուն համար. ամէն մէկ հողագործ իր հողերուն տէրն է, ոչ թէ գիւղին. ասոր համար ալ ամէն մէկ հողագործ իր հողերուն վրայ կը շինէ իր տունը, ուրկէ հեռանալ չի կրնար:

Խուռնավիլցին ամէն տարի Զատկէն առաջ կ'երթայ Կասմա՝ իր ցորենը ծախելու, և ամէն տարի ալ նոյն ատեն կը վերադառնայ

ՆՈՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՐԱՐԱՏ

1898

Տարեգրոց Հոգաբարձական Ընդհանուր Ժողովի

Ի ՎԱՐՉԱՊԱՏ

Ս. Էջմիածին

Ի ՏՊԱՐԱՆ

Ս. Էջմիածնի Տարեգրոց

1898

Ի ՏՊԱՐԱՆ

Ս. Էջմիածնի Տարեգրոց

1898

ՀԱՅԿԱԿԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

Հրատարակուած է Ս. Էջմիածնի Մայր Աթոռ Հայոց Կաթողիկոսութեան հոգաբարձութեան կողմէ

Տարի 3, թիւ 1898

Ս. ԷՋՄԻԱՆ — Ծաղկաձոր 761.

Գնի բաժանորդագրութեան՝

Մէկ տարուան համար 7.

Կէս տարուան համար 3.50

Մէկ օրուան համար 0.25

Տե՛ս 4-րդ էջի յայտարարութիւնները։

ՆԱՄԱԿԱՆ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու Ազգային Բանկի Ներկայացուցիչ Ա. Ճ. Փիթըրսընի հետ Էջմիածնի Մայր Աթոռի հոգաբարձութեան ներկայացուցիչներ Գէորգ Վարդապետ Տէր-Մկրտչեան եւ Գրիգոր Վարդապետ Ալիշանեան ստորագրած են 25,000 ֆր. ոսկի արժողութեամբ հետեւեալ նամակագրութիւնները։

Ա. Ճ. Փիթըրսընի նամակը Գէորգ Վարդապետ Տէր-Մկրտչեանի

Փարիզ, 14 Մայիս 1898

Ձեր Գերապատուութեան

Ես ունեցայ պատիւ Ձեզ ներկայացնելու Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու Ազգային Բանկի կողմէ տրուած 25,000 ֆր. ոսկի արժողութեամբ չորս հատ նամակագրական վարկեր, որոնք Ձեր Գերապատուութիւնը ստորագրած էք։ Ես ուրախ եմ տեղեկացնելու Ձեզ, որ Ձեր ստորագրութիւնները ճանչցուած են եւ ընդունուած։ Ես կը խնդրեմ Ձեզմէ, որ Ձեր ստորագրութիւնները ներկայացնէք Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու Ազգային Բանկի Նիւ Եորքի մասնաճիւղին, որպէսզի ան ալ ճանչնայ զանոնք։

Ես կը խնդրեմ Ձեզմէ, որ ինծի ծանուցանէք, թէ Ձեր ստորագրութիւնները ստանալէ ետք, ե՞րբ կրնամ ես Ձեզ վճարել 25,000 ֆր. ոսկի արժողութեամբ չորս հատ նամակագրական վարկերուն դիմաց

ԳՐԱՀԱՏ ՏԵՐՈՅԵԱՆ

ՍԱՀՄԱՆԱԳԻԾ ՊԱՏՄՎԱԾՔՆԵՐ

Ի.

—Եթե ասեմ, որ ես ինքս էլ չգիտեմ, թե ինչպես ստացա այդ նամակը, ոչ ոք չի հավատա ինձ, ուստի ես էլ չեմ ուզում ոչ ոքի համոզել։ Ես միայն կարող եմ ասել, որ ինձ համար անհասկանալի է, թե ինչպես այդ նամակը հայտնվեց իմ գրասեղանի վրա։ Ես ինքս էլ չեմ հասկանում, թե ինչպես կարող էր այդ նամակը հայտնվել իմ գրասեղանի վրա։ Ես ինքս էլ չեմ հասկանում, թե ինչպես կարող էր այդ նամակը հայտնվել իմ գրասեղանի վրա։